

GLASNIK SLOVENSKI.

Lepoznansko-podučen list.

Odgovorni vrednik in izdatelj: A. Janežič.

Št. 5.

V Celovcu 1. septembra 1858.

2. zv.

Stvarjenje.

(Iz Ovidija met I. — Poslovenil M. Kračmanov.)

Ko še ni morja, dežel ne, ni bilo vsekrovnega neba,
V celem okrogu en sam le obraz je imela narava,
Kaos mu bilo imé je, sirova nevréjena gruda,
Zgolj neveljavna težina in skup nanóšene v eno
Semena sprotne stvari, ne prav ne združenih dobro.
Svetu delil ni Titan dozdam še žarnega svita,
Tudi še Feba rasóč ni novih obnávljala rogov,
Ino v ozračji razlitem okrog ni visela zemlja
Z lastno se pezo držéč; tud' Amfitrita okoli
Dolgega roba dežel še rok ni stegala svojih.
Tam kjer bila je zemlja tistám, bil zrak je in voda,
Zemlja ni bila za stan, ni bila za plavanje voda,
Vse si je bilo nasprot, ker v enem in istem telesu
Mraz se boril je s toploto, z mokroto borila se suša,
Trdo borilo se z mehkim, neteža borila se s težo.
Ta pa prepír poravnál nek bog je in boljša narava;
Zemljo je del od nebá in vodo je ločil od zemlje,
Ločil soparni je zrak, odbravši od čistega neba.
Kader je to razozlál in otel iz slepe te zmede,
Strnol je zložno na mir, karkóli razločal je prostor.
Moč ognjena netežna na nébo je švignola kviško,
Ino v trdnjavi naj viši za stan si odbrala je mesto;
Precej za njo je pa zrak, če se gleda na težo in prostor.
Zemlja gostéj' od obéh pritegne prvine si težje,
Lastna jo teža potlačí nazdol in obtečna mokrota
Sedla na zadnji je kraj in utrjeni krog je oblila,
Kader je tak razlóžen nanós kdor bodi si bógov
Spravil na red in odétil, zravnál odelívši ga v ude,
Zemlji podobo je dal, naj sprvega oble velike,
Da bi povsot, da bi bila od vsake jenaka si strane.
Potlej je morje razlíl in velél ga nadúvati vetrom,
Ter mu velél, da obdá bregóve okróžane zemlje.
Stúdenca še je dodál in mócire in jezera širne,
Reke nazdol tekoče ovil je v prétoke krive,
Kterih požira jen del koj sama razločne po kraji;
V morje jen del jih valí se in tam sprejete v okróžji
Prostíše vode tepó namesto porečja pomorje,
In da planjave sprostró se, velél je, in znižajo doli,
Z listjem da log se odene, da gore se dvignejo kamne.
Kakor se nébo delí na desno v dva pasa in ravno
V toliko z leve strani, in toplejši od onih je peti,

Ravno na tolik odstév razredil zaprto težino
 Skrbni je bog, in zemljo delí tud' tóliko pasov.
 Srednji je vroč in zatoraj na njem ni bivati možno;
 Dva sneg debel pokriva in toliko jih djal med obá je,
 Tema podelil je v dar sredino vročine in mraza.
 Zrak nad njima leží, ki je toliko težji od ognja,
 Kolikor vodna težina je loža od zemeljne teže;
 Ondi velél se je meglam in ondi se vleči oblakom,
 Ondi da vsede se grom, ki srea bo stresal človeške,
 Ino sò strelami vred še mraz delajoči vetróvi.
 Al ki ustvaril je svet, ni vetrom izročil popolno
 Zraka v povoljno oblást; še zdaj se jim komaj ustavlja,
 Dokler imá si za piš svoj vsak pokrajino drugo,
 Da ne poderejo sveta; tak jako so bratje nezložni.
 Ever je šel k Aurori tu tám v Nabatéjske dežele,
 V Persido šel je do gor, ki strmé pod jutranjim solncom,
 Bližnji Zefiru je záhod in bregi, ki greje jih solnea
 Zapadajočega žar; odbrál si je Boreja grozni
 Seitjo in severno stran; na sprotno pokrajno pak Avster
 Z vednim obláčjem prší in rosí neprenehoma z dežjem;
 Vrh teh êter je djal, ki čist je in nima je teže
 In ki popolnoma prost je vsake pozemeljne grampe.
 Komaj da ločil je tak vse nárazno v meje gotove,
 Že kar zvezde začnó se po celem užigati nebu,
 Dolgo ki skrite držé jih tista je tlačila gruda.
 In da ne bil bi nobén kraj prazen stvari mu primernih,
 Imajo v last si bogóvi zvezdišče z nebesnim oblokem;
 Voda bliščočim za stan se v podár je odstópila ribam,
 Zemlja dobila je zver, in prejél zrak lahki je ptice.
 Ali svetejše od teh, za visók um bolje premožne
 Manjkalo le je do zdaj še stvari, ki bi vladala druge,
 Kar se je človek rodil; al iz božjega semena stvoril
 Njega je stvarnik reči, ki začetnik je boljšega sveta,
 Ali je nova, ta hipec od etera ločena zemlja
 Morda zadržala kaj še semen sorodnega neba,
 Ktero je Japetov sin, zmesivši jo z vodo potočno,
 Lepo zobrazil bogóvom na lik vesolstva ladavcom.
 Druga žival pripogno navspréd le gleda na zemljo,
 Ali človeku je dal pokončen obráz in na nebo
 Gledati mu je velél in pogléd povzdigati k zvezdam.
 Tak se odela je zemlja, dozdaj brezlična in grôba,
 Vsa preobličena v nove neznane podobe človeške.

T i l k a.

(Konec.)

Vse gre po sreči, si misli Tilka, ko se okoli sebe ozira, in ni-
 kjer nikogar ne zagleda; vender ker je le mogoče, da bi na koga
 naletel, ruto, ki mu je še vedno iz žepa mahala, popravi, to je, skrije
 jo vso v žep, ker sama misel, da bi jo kdo vtgnil viditi, mu že kri
 v lice sili. Kolikor bolj vas za sabo pušča, toliko ložje diha, in kmalo
 spet serčno stopa in ne pazi več, da bi na kakšen kamen ne stopil,

z eno besedo, ne straši se več pred glasom lastnega koraka. Zdaj Tilka še le začne čutiti svojo veljavo; pervikrat čuti, da ima pravico, početi, kar drugi ljudje; saj se gre tudi ženit, kakor imajo drugi navado. Z nekakim ponosom, kakor bi čutil enakost vsih ljudi, potegne pipo iz žepa. Pred odhodom nas je Tilka res nekoliko goljufal. Tako na skrivnem je pomuzal eno pipo, katere oče navadno niso zabili, in si je iz lonca pod klopjo nekoliko očetovega tobaka posodil, ter ga v pomanjkanji mehurja kar v žep stisnil, da vsega tega popred kar ničesar nismo zapazili. Tilka sicer še ni nikoli kadil, pa saj se tudi nikoli ni šel ženit. Da pa pipa veliko k doveršenemu možu pripomore, tega je bil tako prepričan, da smemo upati, da mu nihče njegovih prijatlov tega ne bo ometoval. Kakor smo tedaj rekli, on vzame pipo v levico, s desnico pa prinese pest tobaka iz žepa. Da bi jo bil tako ročno in neskerbno natlačil, kakor njegov oče po navadi, tega ne morem zagotoviti radovednih bravcov; omeniti pa jim moram njegovo ženialno misel, da je namreč, tobaka ne stresati, slamniki držal pod pipo in jo tako brez potrate napolnil — misel, katera v ekonomičnem obziru gotovo zasluži, da bi se po časnikih razglasila in priporočila vsem mladim ljudem, ki si kot začetniki v kadenji mehurjev še niso preskerbeli.

Hudi oblaki dima so se jeli dvigati iz Tilkatovih ust. Dasiravno je usta odpiral tako pogosto in na široko, da bi bil gotovo ves dim lahko se dvigal iz ust proti visokim nebesom, je vendar pogosti Tilkatov kašelj naznanoval, da ga je nekaj svojo pot zgrešilo. Tudi kihnilo se je Tilkatu včasih. To je dobro znamenje, si je on mislil, ker to, pravijo, je gotovo znamenje, da se zgodi, na kar človek misli.

Tako v čutu doveršenega možaka koraka Tilka naprej; vogle rute, ki jih je v vasi skrtil, zopet pokaže iz žepa in slamniki bolj na stran glave pomakne. Še enkrat se pazno ozre na obe strani po cesti, in nikjer ni žive duše čutiti. Pripogne se in pobere kamen. Če zadenem ta hrast, si misli sam pri sebi, pa mi bo vse po sreči steklo. Nameri na debelo drevo, katero si je za tarčo izbral, pa v tem hipu mu zobje popustijo pipo, in roka, ki hiti pipo loviti, je kamen zanesla deleč od zaznamovanega hrasta.

Zdaj nič ne velja, pravi Tilka, zdaj pa, če unega-le v treh baratih zadenem, (zbere si drug hrast) pa bom dobro opravil. Verže, pa zgrešil je drevo; še enkrat, pa zopet ga ne zadene. Med tem se je hrastu že tako približal, da mu roka ni mogla več zanesti. Verže kamen vanj, da votlo zagromi, ga pobere še in še, in ga buta ob hrast. To ga nekoliko pomiri, akoravno mu vest očita, da bi bil moral zmiraj na enem mestu ostati. Vender iz novega vedeževanja pričenjati noče, pregovarja se, da je to tako prazna, in če bi le vtegnilo kaj pomeniti, je pa v tretjo vendar zadel drevo in potem še večkrat zaporedama.

Gozd se začne bolj svetiti, in na prijaznem griču ne več deleč se pokaže P—ška cerkev. Neznana moč je morala biti v tem po-

gledu, ker Tilkatova pipa se ga tako zboji, da se, čeravno tobak še ni do dna pogorel, vender zdajci skrije v žep. Ta zgled boječnosti posname tudi ruta, ki je le po hosti imela toliko serčnosti, gledati iz žepa. Tilka strese tobak, kar ga je bilo še v žepu, po travi, pogleda še enkrat materni dvajsetici, ji dne potem vsako v en žep in koraka proti P—. Včasih se ukrade roka iz žepa, kjer je dvajsetico stiskala in poteguje kviško hlače, ki vender svojeglavno kmalo nižje zlezejo. Kolikor bolj se Tilka P— približuje, toliko tesneje mu je pri sercu, in dasiravno si takrat, kader si je svest, da ga nihče ne čuje, poskuša z žvižganjem ali celo s petjem serčnost dajati, se vender na njegovem globokem dihanji pozna, da ta pripomoček ni tako gotov zoper boječnost, kakor orehove lupine zoper nahod.

Pahovčeva hiša stoji poleg ceste, nji nasproti pod, za podom se razprostira vert. Jaz imam o važni reči z vami govoriti, si ponavlja Tilka, in stopi za pod, da bi se pripravil za zadnjo odločno stopnjo. Pogostoma kuka iz svojega zatišja proti veži, odkoder se govorica sliši. Precej priletna ženska, da se ne zlažem, Tilkatu namenjena nevesta, ga je s praga že nekatere krati zapazila, ko se je po malem pokazoval. Tilka že hoče stopiti proti hiši, kar se njegova nevesta zopet prikaže na pragu, in njega viditi, z veselim krohotom skoči nazaj v vežo. Tilka obstoji, in le nekatere njenih besedi ujame: En tuk neumen — široke hlače — to so bile besede, ki Tilkatu kri v lice prisilijo. Ne posluša dalje, ne stoji, ampak beži po poti, odkoder je prišel. Ne sliši združenega smeha Pahovca, njegove žene in hčere, ki s praga gledajo za njim in se za lakotnice prijemajo. Neumen — široke hlače — te besede mu brenčijo po ušesih in ga podé kot zdraženi seršeni vedno dalje od Pahovčeve hiše.

Jaz nimam druzega pristaviti, kakor besede starega Rimljana, da namreč „in magnis voluisse sat est“, ali kakor je Tilka poznej včasih to poslovenil: Za eden las je manjkalo, pa bi se bil oženil!

Pripovedke iz Martiniverha.

(Zapisal J. Tušek.)

1. Od bele kače.

Kdor lovi v nedeljo ribe, se mu zgodi prav lahko, da izleče namesto postervi dolgo kačo izpod skale. Pa kaj, saj kača ne more piti v vodi, kakor pravijo. Ko bi tudi pičila, bi pa strup zagovoril stari Gaber. Ko bi pičila pa bela kača, bi ves stari Gaber ne pomagal nič, umreti bi mogel človek!

Kakšina je pa bela kača? — Dolga kot hlod, prebiva po hribih med skalovjem in prav lepo žvižga. Nekdaj, ko je bilo še veliko kač, ki so ljudi nadlegovale, so jih poklicavali. Če je bila pa bela med njimi; gorje mu, kdor jih je bil poklical!

Kako se pa pokličejo kače?

Bom povedal, če te mika poskusiti!

Naredi devet germad na kakem hribu; v sredo vsake germade postavi visok steber. Potem zažgi germade, na deveti steber pa sam splezaj. Se ve da, poprej si že pripravil si pišalico, ki ima tako moč, če zaberizgaš nanjo, da prispejo vse kače iz drugega hriba k tebi. Splezaj tedaj na deveti steber in zapiskaj na pišalico. Vzdignile se bodo vse kače v družem hribu, priletele k tebi, pocepale v ogenj in poginile. Če bi bila pa bela med njimi, bi se ti oglasila koj, priletela po zraku in te s stebra pahnila v ogenj.

Zato se jih pa tudi ne upa poklicati nobeden.

Se vé zdaj tudi ni treba, ko je malo kač!

Pravijo, da je bil prederzen pastir, ki jih je bil poklical. Pa, joj, bela kača se oglasi; zasliši se strašno veršenje v družem hribu, za tem žvižganje, da je letelo skoz ušesa. Kača prileti, buti v pastirja in ga telebi v ogenj, kjer je revno poginil.

Rajniki Kolavza jo je tudi vidil leteti belo kačo, ko je pasel koze ene nedelje do poldan. Nad njim je letela in tako mahala z repom, da so padali na tla hrastovi. Koze so pa teptale z nogami in v tla rile z glavami. —

Kerstne navade Slovincov okoli Celja.

(Spisal K. Ripšl.)

Hitro po rojstvu nese otroka babica h kerstu; spremljate jo sploh dve priči, mož in žena, ki ostaneta boter in botra večidel vsem otrokom ene hiše. Predenj otrok kerščen ni, mu mati le malokdaj da sisati zavoljo prazne vere, da tako otroče, ki pred kerstom sisá, celo življenje ostane netečno in nikdar sito ni. Pa tudi po prejetem sv. kerstu revni červiček dostikrat dolgo še strada maternega mleka, ker botri, babica in cerkovnik pogosto do terde noči posedajo v kerēmi ter se gostujejo. V kerēmi se napiva zdravička za zdravičko na „*dobro srečo in zdravje*“ častivrednega gospoda kerstnika, na zdravje staršev, botrov, novokerščenega otroka, njegove cele žlahte, babice itd. Pri vsaki zdravički se pristavi še kak smešen nagovor in na zadnje tudi nikdar ne pozabijo, izprazniti firkelj „*šentjanževca*“. Tako obnašanje je že mnogo nesrečo nakopalo otrokom.

Črez teden dni — na osmi dan po rojstvu — pošlje botra materi „*pogačo*“, to je velika hleba belega, kruha enega maslenega, enega pa navadno pečenega iz same pšenične moke, po tri čevlje širokega in pol čevlja visokega; babica pa in vsako poprejšnih otrok dobí eno štruco. Dekla botrina ali ktera pogačo prinese, dobí dobro jesti in piti, za pot pa narmanj eno sreberno dvajsetico, kos maslenega kruha, da nese botri okušat, kako kaj peči znajo.

Za križemnik dobi otrok pri kerstu par vatlov belega kupljenega platna za srajčico ali pa dva vatala tankega parkala, materi za prazne rokavce.

Od poroda do vpeljavanja popije porodnica eno ali tudi poldrugo vedro boljšega vina; in clo narborniši lastinar, če mu tudi celo leto sodi po kleti le pojejo, skerbí kolikor mogoče, da njegova žena po porodu vina ne strada. V tem času porodnica ne je z drugimi pri eni mizi, temveč sama posebej, in narbolje ko more; tudi ne dela nič razun kaj malega v hiši, zakaj dokler ni v cerkev vpeljana, ne sme iz hiše črez prag, če noče od domačih in od sosedov nazaj zapodena ali clo pokregana biti. Prazna vera pravi, da tako hišo rada strela ali ogenj, ali kaka druga nesreča zadene, ali tudi, da toča v takem kraju rada pobije. Ko bi se pa kaka porodnica pred vpeljavanjem prederznila, k šterni (štepihu) ali k studencu po vode iti, bi vsa soseska nad njo prihrula, in z velikim vrešam, preklinovanjem, clo še s tepenjem bi jo v hišo nazaj podila; imajo namreč Slovenci v našem kraju prazno vero, da taki oskrunjen studenec potem vsahne, in nikoli več vode nima.

H vpeljavanju babica mater spremi in pomaga otroka nositi. Med opraviom sv. maše derži mati otroka na rokah, in od darovanja do povživanja gorečo svečo v rokah ima, katero potem tako pogasí, da se še zlo kadi, in s tem dimom mati hitro otroka podkadi, „da ga potem božast ne tare.“ Po doslužení sv. maši gre mati z otrokom okoli velikega oltarja, kaki groš alj dva v škrinco daruje, in poterka zadej na oltar trikrat z glavico deteta, „da ga nikdar glava bolela ne bo.“

Se ve, da potem še kerčmo poiščejo, kamor tudi cerkvenega služēja pokličejo, da „enkrat“ pije, in mu večidel kak kos „pogače“ prinesó.

Na velikonočno nedeljo po juternem sv. opraviu, obiščejo otroci svoje botre, jim „vesele praznike“ vošijo, in „pisanko“ dobijo; namreč vsako en kos „žegna“, to je: od blagoslovljenega kruha, potice, kolača, mesenine, klobas, hrena in jaje. Premožniši botri dajo tudi še vsakemu eno svitlo sreberno dvajsetico (žvižgavko), in namesto jajceta, eno pomarančo.

Popotovanje po Bosni.

II.

Bosniška cesta. Posavski kraj. Zaimbeg in njegovi dvori. Lipše polje, Lievčanica in Lievče polje. Reka Verbas. Piškorci, Jakopovac. Dvor Saliage Ibrišagića. Klasišince. Soževa kerčma. Bukovica. Reka Dragočin in polje. Selo Derviši. Kerčma lepe Vide. Banjeluško polje.

Naročil sem voznika, da naj pride drugi dan ob šestih zjutraj, pa sem moral še eno uro čakati, preden sem ugledal voz na turški

skeli (ladjišču). Ko prideva čez Savo z mladim B... čem do voza, vprašam voznika Omera, zakaj je zakasnil; ali on prav po turški ne odgovori ničesa, vzame našo robo, jo verže na voz, ki je bil čisto lesen, pokaže iz sena narejen sedež, in ko sva bila na vozu, skoči tudi on, verže na vskriž noge, požene z bičem konja in polagoma smo šli po blatu in grabnih do turške Gradiške. Ko preplavamo mlake, ktere kinčajo mestne prostore gradiške, pridemo na posuto cesto, ki derži cele pol ure čez veliko močvirje in občinske pašnike. Naredil je to cesto sedanji gradiški mudir, ne vem zakaj in komu v čast. Čez pol ure pridemo spet na staro bosniško cesto ter smo spet morali skakati po grabnih in plavati po mlakah. Sem tertje je bil tudi kak lesen most za silo, brez deržajev na straneh, veči del pa so grabni, kakor jih je dež skopal, da konji morajo do trebuha gaziti, potnik je pa vesel, da mu ni treba ž njimi vred plavati.

Ko pogledaš okoli sebe, ne vidiš družega kot puste gojzde in zapuščene gaje, po katerih sem ter tje posekana drevesa leže. Tu paso otroci ali ženske svojo meršavo živino, pa se koj poskrijejo, ko zagledajo človeka. Stopivši iz gojzda prideš na veči del neobdelano polje in na livade, z germovjem in teršjem pokrite. Povsod je zemlja od dežja skopana in izrita, hiše pa ni viditi ne na levo ne na desno. Čez eno uro pridemo do sela Rovine, ktero se zlo vleče, ker hiše stojé po pol ure ena od druge. Za Rovinami na levo od ceste stojé Zaimbegovi dvori t. j. turško precej veliko poslopje. Srečali smo enega priprosto oblečenega Turka, ki se je sprehajal po cesti ne daleč od teh hiš. Še pogledal nas ni, ampak v tla gledé je šel memo nas. Bil je tanke in visoke rasti. Voznika vprašam, kdo da je ta in odgovori mi kratko: to je Zaimbeg. Ta je bil prvi spahija, ki sem ga vidil v Bosni, pa ni bil preveč podoben begu ali po našem grofu.

Prišli smo potem na polje Lipše, kjer smo turška vozova z robo nabasana srečali. Naš voznik Omer je poznal ptujce in eden zmed njih je začel Omera v šali pretepatvati. Iz vsega serca se je smejal in v vsem ponašanju kazal slovenski značaj. Omer pa udari po konjih ter smo šli spet čez grabne in luže do reke Lievčanice. Voda je bila most pobrala in morali smo plavati čez reko. Začenja se tukaj Lievče polje, blizo je vas Verbas s širokim verbaškim poljem. Streljal sem jastrebe in divje golobe, katerih je tukaj cele trume. Na levo od Verbasa stoji selo Piškorci, na desno Jakopovac. Blizo od tod je pohišje bogatega spahija Saliage Ibrišagiča. Kakor vse turške hiše, je tudi to poslopje prav prijazno, kar se od rajinih hiš (kristjanskih) ne more reči. Memo sela Klašince smo prišli v kerčmo starega turčina Sože. Tu ostajajo vsi potniki, ki gredó v Banjeluko ali nazaj v Gradiško. Mnogo sem uže bral o turških kerčmah, ali dozdej še nobene vidil nisem. Blizo pridši nisem vedil, komu bi se bolj čudil, ali hiši, to je kerčmi, ali smradljivi nesnažnosti okol hiše. Kakor majhen otočič, je obdana z globokim blatom, in ko stopimo iz voza, nas začne tropa

psov pozdravljati, Kinalo sem vidil kerčmarja Sožo s sinom ali vnu-
kom sedečega pri ognju in blizo ognjišča dva nemca t. j. nema in
gluha kmeta. Ko so me zagledali, so vsi ustali. Stari Soža, pošten
obraz, mi poda stolič, naj se nanj usedem. Pozdravil sem jih z „po-
mozi Bog“; ali oštirjevo prvo vprašanje je bilo po običaju bosniških
Turkov „kako si?“ — odgovorim: „dobro“ čez malo časa začne spet
vprašati „kako još?“ Nisem še razumil tega vprašanja, ali kasneje ko
sem od toliko turkov slišal, sem zvedel, da s tim hoče reči: kako so
moji domá? kako žena, otroci, prijatli itd. ker žene ne spomni nik-
dar turk. Ko sem se na stolič usedel, sem pogledal po hiši. Gorel je
ogenj pred nami na ognjišču, na katerem so kavo požigali. Po tleh so
bile štorije mesto preprog (tepihov), druga hiša je bila vsa prazna,
samo eno korito je bilo polno soli za pródaj. Kmalo za nami pride
turški potnik po imenu Huso ter pozdravi kerčmarja po turški: „Selam
Alejkum“, po tem pripoveduje, da je nesel list v Banjeluko nekemu
V . . . u, mojemu prijatlu, ki še ne pojde v Sarajevo, ker čaka ne-
kega prijatla; na to mene nekako zvito pogleda. Bil je Huso zvita
buča, polna muh in začel je mutcama zlo nagajati. Prišla sta še dva
kristjana iz Zagreba, kamor sta svoje prešiče gnala in dobro prodala.

Bosnjak, turk in kristjan, je bister in pameten v pogovoru in
njegov jezik lep in oglašen; obnašanje je sicer sirovo, pa odkritoserčno.

Ko smo opočili, smo šli ob reki Verbas. Vse je zapuščeno, le
po hribih se vidi kaka džamija (turška cerkev) kakor beli duh na sa-
motnem pokopališču. Pri selu Bukovice teče potočič enacega imena,
malo dalje spet drug potok Dragočin na širokem polju enacega imena.
Okol majhnega sela, blizo od tod, po imenu Derviši je polno čed ovac
in kmalo smo bili spet v kerčmi pri lepi Vidi.

Čez tri ure smo prišli na banjeluško polje. Pota deržé sem ter
tje vse na skriž, ker vsak voznik vozi kakor se mu zdi in mu bolje
kaže. Pred nami je stala Banjeluka s svojimi 42 džamijami, med kterimi
je naj večá Feradija, zidana okol 1576. leta od poturčenega Ferhad
bega. Zidal jo je z dnarjem, ki ga je dobil za odkup od vjetega grofa
Auersberga. Sam odkup je vergel 30.000 cekinov. Mesto se vleče pol
drugo uro na obeh straneh reke Verbasa; za mestom se vzdiguje
lepa planina Osmača ali Osmina.

Ostal sem v Banjeluki pri svojem starem vojaškem prijatlu in
sedanjem konzularnem agentu Milenkoviču, kjer sem dobil svojega pri-
jatla A. V. U. V svojem življenju nisem želel iskreniše dobiti prijatla,
kakor ravno tukaj. Pozabil sem ves trud in tužni pot med svojimi prijatli.

Vulkanske moči.

(Dalje).

Ko je lava prikipela do kotlovega roba, se razlije po hribu v do-
lino. Pa le pri majhnih vulkanih prikipi lava do verha, pri visočejih se

navadno razpoči žrelo in iz te razpoke pridere potem lava. Na teh razpokah se naredja iz izmečkov majhne kopice, ki so v zunajni podobnosti vulkanom podobne, le v velikosti so različne.

Lava se po verhu kmalo ohladi in sterdi in časih na razpokani skorji že mah raste, ko iz razpok še vodeni sopar puhti; znotraj ostane pa lava še dolgo dolgo ognjena tekoča. Na Vesuvu se je še tri leta potem, ko se je lava razlila, v nemal les po razpokah. Na vulkanu Jorulo se je še čez 21 let po bljuvanji lahko smodka na lavi prižgala. Ognjeno tekoča lava se pod skorjo vedno naprej pomika, časih hitro, časih bolj počasi, kakor je svet za to, in vodeni sopar puhti vedno iz nje.

Pa ni misliti, da vsak vulkan lavo bljuje. Med zgoraj omenjenimi prikaznimi večidel lave manjka in komaj od tretjine znanih vulkanov se vé, da so lavo bljuvali. Veliko vulkanov je znanih, ki le vodo in kamnje iz sebe mečejo, postavim „vulkan d'aqua“, ki ima od te posebnosti tudi ime. Poglavitni del izmečkov je pa vendar le vulkanski pepel, ki časih tako gosto pada, da se dan v noč spremeni. Leta 1822 je nastala 3 milje okoli Vesuva taka tma, da so mogli pri belem dnevu luči prižigati. Leta 1812 je padlo na otoku *St. Vincent* toliko vulkanskega pepela, da je hitro vse pokril, tiči so padali izpod neba, živina je glada cepala, ker nikjer ni bilo viditi travice ali zelenega peresca; vsi ljudje so bežali iz dežele v mesto. Podzemeljsko bučanje je vedno groznejše prihajalo, pepel in pesek sta pokala po strehah, kot da bi toča bila. Vmes so padali tudi večji kamni, ki so posebno na pohištvih veliko škodo napravili. Celó na otok Barbados, ki je vendar 16 milj oddaljen, je padal pepel. Že od dalječ so vidili ljudje, kako se vleče čez morje pepelni oblak kot črna stena in kmalo je pokrivala gosta tma otok Barbados, da človek bele rute pred nosom ni mogel razločiti. Leta 1834 je razsajal majhni vulkan Cosiguina v srednji Ameriki in padlo je toliko pepela, da je bilo 35 milj na okoli popolnoma tma. Hudi veter je nesel pepel celó na otok Jamajka, 170 mili dalječ, in morje je bilo celó 225 milj dalječ potreseno z lahkim kamnjem, ki ga je Cosiguina iz sebe metal.

V bližnji zvezi z vulkani so potresi. Znabiti bo kdo rekel: Pri nas ni vulkanov in vendar imamo časih potrese. Ali pomislimo, da imajo vulkanske moči svojo korenino v veliki globočini in da je podlaga naše zemlje terda, toraj lahko vodi potres od plasti do plasti. Tedaj tudi pri nas potres ni nemogoča stvar, akoravno nimamo nobenega vulkana za bližnjega soseda. V deželah, v katerih imajo cele verste vulkanov, so potresi vsakdanje prikazni.

Prebivavcom teh dežel so vulkani preroki potresov. Dokler vulkani ne mirujejo in vsaj vodeni sopar iz njih puhti, se ondotni prebi-

vavci ničesar ne bojé. Ko se pa iz vulkanov jenja kaditi, jim je to gotovo znamenje prihodnega potresa. Zveza med vulkani in potresi se je prav dobro pokazala pri potresu nesrečnega mesta Riobamba. Že več mescov se je neprenehoma kadilo iz vulkana Pasto, kar naenkrat, ko bi trenul, jenja dim 2. febr. 1797 in v ravno tem trenutku se je potreslo mesto Riobamba, ki je pa od vulkana 60 ur oddaljeno. V ravno tem letu so imeli na otocih, male Antile imenovanih, skoz osem mescov skoraj neprenehoma potres, dokler niso nemirni gazi najdlji pot skoz vulkan na otoku Guadalup, kateri je 27. decembra 1797 neizrečeno divjal.

Če bi hotli natanjko zasledovati, bi prišli pri vsakem večjem potresu na omenjeni vzrok nazaj. Ozrmo se še na potres, ki je 1. novembra 1755 Lizbono razdjal. Vesuv na Napolitanskem je bil od leta 1751 do 1755 posebno živ, v januarji je pa kar naenkrat prenehal in precej se je slišalo od več potresov. Bregovi okoli sredozemelskega morja so imeli potres koj v februarji, v Perziji mesca junija, na Angleškem v augustu, nar strašnejši pa je bil 1. novembra v Lizboni, ki nima nobenega vulkana v svoji okolici. V letih 1756 do 1758 je bilo slišati od potresov na Nemškem, Francoskem in Angleškem. Leta 1759 je hudi potres razrušil mesto Damask in kmalo potem, to je 29. septembra 1759 se je vzdignil v Mehiki nov vulkan, Jurulo po imenu in leta 1760 je Vesuv strašno razsajal. Potem je bil mir za en čas.

Tudi potres, ki je razdjal 26. marca 1812 lepo mesto Karakas, je bil v zvezi z vulkanskim bljuvanjem. Leta 1811 se je vzdignil otok Sabrina med Azorami, potem je bilo več manjših potresov na Antilih in v Mehiki; 26. marca pa je zaklenkalo mestu Karakas. Čez en mesec po tem je zdivjal vulkan St. Vincent na Antilih in po strašnem divjanju so se pomirile podzemeljske moči.

Potresov se razločuje več. Nar bolj navadni in nar manj škodljivi so tisti, pri katerih se zemlja zdaj dviguje, zdaj znižuje, kot valovi na morji. Kar je pri nas na Slovenskem znanih potresov spadajo mende vsi v to versto. Bolj nevarni so potresi, pri katerih se zemlja strese, kot bi se pod nogami zaloga smodnika vnela. Tak potres je razdjal v šestih sekundah Katanijo in v tem trenutku je pokopal 60.000 ljudi. Enaki potres je razrušil tudi že omenjeno mesto Riobamba; veliko mertvih ljudi je vergel na homec blizo mesta, več sto čevljev na kviško. Pri takem potresu se časih primeri, da se zemlja tudi v podobi vertinca stresa, in taki potresi so nar huji, pa so k sreči bolj redki. Poslopja, ki so dosti terdne, da jih prvi stres ne podere, tak potres popolnoma zasuče, drevoredi so po takem stresu krivi, na njivi, kjer je popred kmet pšenico sejal, najde zdaj rež, in kamor je krompir sadil, najde bob itd. Hišne orodja sosedov so časih vse izmenjene, tako da mora večkrat gosposka prepire za posestvo teh orodij razsojati.

(Konec prihodnjič.)

Glasnik literarni.

* **Pesme Jovana Ilića.** Druga svezka. V novom Sadu 1858. — G. Ilić, eden mlajših serbskih pesnikov, se je serbskemu narodu že s prvim zvezkom svojih pesem močno prikupil; zato so tudi pričujoči plod njegove muze vsi z veseljem prejeli. Res se nahajajo v drugem zvezku mnoge pesme posebne lepote in miline; posebno veljá to o njegovih liričnih pesmih, ki so prav nježne in polne lepih misli. Pa tudi nektere epične so visoke cene; le večá pesem Mejrima djevojka i Dragiša Serdar, ki je spisana v meri narodnih pesem, se nam zdi nekaj preširoko razpletena, pa premalo izvirna. Semtertje bi se bila dala tudi kaka tuja ali manj čista beseda premeniti z domačim ali čistejim izrazom. Sploh priporočamo te pesme vsakemu prijatlu zdrave lirike. Tiskane so s cirilskimi pismeni in lahko umevne vsakemu omikanemu Slovencu. Knjiga šteje 98 strani in velja 30 kr. sr.

* G. Dr. J. Bleiweis razglasuje v novicah, da misli na svetlo dati prevod slovečega Bossuetovega razgovora o občni zgodovini, ki so ga napravili vsem Slovencom priljubljeni gospod prošt Verne, ako se oglasi toliko naročnikov, da se bodo splačali tiskarni stroški. Zató se vabijo vsi domoljubi in prijatli slovenskega slovstva, naj bi se naročili na to zanimivo delo. Naročnina ne bo znesla čez 40 kr. in se bo plačevala še le, ko bo natis že gotov. Naj bi se v kratkem oglasilo dosti naročnikov za tako imenitno deló!

* Mesca oktobra t. l. začne v Pragi izhajati godben tednik, Dalibor imenovan, z mesečno notovo prilogo, pod vredništvom E. A. Meliša. Obsegal bode ta časnik: pesme, povesti in humoreske iz življenja godčevskega, življenjepise imenitnih godbenih umetnikov, pevcov in pevkinj, metodične in krasoslovne sestavke o godbi in še več drugih zanimivih reči in drobtinic. Priloga bode prinašala izvirne muzikalije za piano in druge nastroje, pesme, kvartete in kore, pa preludije in fuge za orgle od naj imenitniših skladavcov. Naročnina za mesce oktober, november in december iznaša s poštnino vred le 1 gld. sr. — Upati je, da bodo tudi naši učitelji in organisti, vsaj zavoljo notove priloge, segli po tem časopisu.

* Ruski časopis Molva naznanja, da je rajni Kirějevski nekoliko let nabiral ruske narodne pesmi in jih večidel tudi za tisk priredil; ali nemila smert ga je prehitela v tem delu. Vsi, ki so vidili njegove zbirke, se čudijo njeni popolnosti in raznovertnosti nabranih pesem. Po njegovi smerti so prišle pesmi v roke njegovega brata, ki prebiva blizo mesta Orla v seli Buninu. Prijatelj in pomočnik rajnega, Pavel Ivanovič Jakuškin, jih zdaj pripravlja za izdajo. Cela zbirka obsega 10 do 15 tisuč raznih pesem! Nadjati se je, da bode to dragoceno blago kmalo prišlo na svitlo.

* Ruski orientalisti v Petrogradu dajejo na svitlo: „Popolni slovar japonskega jezika, Burjatsko gramatiko, Kurdsko gramatiko dveh narečij, izpiske kitajskih historikov, preiskovanja Pekinskega duhovnega misijona, krestomatijo tatarskih narečij, prestavo Rašad - Eddina in mongolskega letopisa, pise iztočnega oddelka arheološkega društva, azijski sbornik in več drugih imenitnih del za zgodovino in jezikoslovje azijskih narodov.“

* V Kazanu je izdal ruski orientalist N. Ilminski v izvirnem tekstu: Baber Hame ali zapiske sultana Babera. Sultan Baber bil je pravi Turk ali Tatarin, čeravno mongolske kervi, naslednik Čingisov, v začetku mali knez v Turkestanu, potem obladavec Indije in osnovavec dinastije velikih Mogolov. Bil je človek bistrega uma, politikar, pesnik, geograf in zgodovinar, ki je htel vse znati in vse razumeti. Njegovi zapiski so pisani prav priprosto in se morejo prisposodobiti komentarjem Cesarjevim.

* Pervi zvezek za vse Slovane imenitnega dela Šemberovega „*Dějiny řeči a literatury české*“, je bil povsod z velikim veseljem sprejet. Komaj je minulo nekoliko mescov, že je bila izdava popolnoma razprodana. Kakor „pražke novine“ naznanjajo, pride v kratkem drugi natis na svitlo, kar jasno pričuje o izverstnosti tega dela.

* Perva knjiga „srbskega letopisa“ za l. 1858 bo kmalo prišla na svitlo. Že bi jo imeli v rokah, ko bi se ne bile morale prvi dve poli vdrugeč natisniti zavoljo — pravopisa, kterege je upotreboval g. vrednik. Temu naznanilu pristavlja „Sedmica“: „Zopf“ na ovoj strani „Zopf“ na onoj strani, „Zopf“ desno „Zopf“ levo „Zopf“ na sve strane! Ko če s nami!

* „Srbske novine“ naznanjajo, da je že prišla na svitlo željno pričakovana „srbska sintaksa“, ki jo je spisal Dj. Daničić. Ime pisateljevo nam je porok, da bo to delo na vse strani doveršeno in izverstno.

* V Karlovcu je na svitlo prišla, kakor naznanja Sedmica, knjiga „*Duh naroda srbskog*“, spisana po Jovanu Hacıću. Razpada v štiri časti; v 1. se govori o seliščih južnih Slovincov, v 2. o veri, jeziku in pismenosti, v 3. o življenju deržavnem, in v 4. o upravi. Knjiga šteje 119 strani in veljá 1 gld. sr.

* Budimska „cerkovnaja gazeta“ izhaja sedaj pod naslovom „*Cerkovnij věstnik dlja Rusinov avstrijskoj deržavi*“. Tudi tako imenovana gradjanska cirilica se je premenila s staro ali cerkveno cirilico. Prej se je pisalo v velikoruskem narečju, sedaj pa v gališkoruskem, čeravno se je popred v ravno tem listu dokazovalo, da je uno narečje bolje zavoljo edinosti v ruski književnosti.

* Peta knjiga „*arkiva za jugoslavensku pověstnicu i starine*“ se tiska v Benetkah in bo obsegala mnogo imenitnega blaga za zgodovino južnih Slovanov.

* „Magyar Neplap“ je prinesel oznanilo, da se delajo v Košici priprave za izdavanje novega časopisa v českem jeziku?

* Aleksander Obolovski in Grigori Ščerbačev mislita ob novem letu ali še popred osnovati nov časnik pod naslovom „*Narodnoe čtenie*“, ki je namenjen prostemu ruskemu ljudstvu. Izhajal bo v dvamesečnih zvezkih.

* A. M. Grabovski je izdal v Varšavi na lastne stroške „*Melodije nowszczych czasów*.“

Glasnik iz domačih in tujih krajev.

Iz Zagreba, 10. avgusta. K. Ž. — V sredo 28. julija se je na našem gimnaziju slovesno končalo šolsko leto 1857|8. Po dokončani službi božji se je zbrala šolska mladež v gimnazijalni dvorani. Akoravno je bilo grdo vreme in je neprestano deževalo, se je vendar nabralo mnogo odličnega občinstva. Ali kakor lani, smo, žali — tudi letos pogrešali ukusnega nakičenja gimnazijalne sobane. Razun slike Njih veličanstva našega svitlega cara, ni zakrivala cvetlica, ne kitica, ne venčec goličave širokih sten in pustega nastropja! Tukaj so se darila darile in govori govorili v četririh jezikih, v hrvatskem, nemškem, latinskem in grškem. Kakor nam gimnazijalni program izkazuje, bilo je letos na našem gimnaziju 302 učencev, 42 manj od lani. Po verozakonu je bilo 270 katoličanov, 20 unijatov (zedinjenih grkov), 9 pravoslavnih (nezedinjenih grkov) in 3 hebrejci. Po narodnosti niso v programu razdeljeni, vendar me je mikalo vedeti, koliko je bar Slovincov letos tukaj študiralo; poedince sem jih toraj prešteval v redarstvenem izkazu, ali samo 16 sem jih nabrojil, skoraj polovico manj od lani! Sploh so se vsi dobro obnašali v čast naši slovenski zemlji. Štipendije je imelo 31 učencev, 38 jih je pa v kardinalskem sirotišču (orphanotropiu) bilo, kjer po milosti našega svitlega kardinala vse zastonj imajo. Društvo za „podporu siromašne šolske mladeži“ ima sedaj 1231 fl. 53 kr. sr. v premoženji. Podpiralo je letos 80 učencev, katerim je nakupovalo potrebnih šolskih knjig in drugih potrebšin.

Opomenuti še moram kritičnega dela našega rojaka in tudi na slovstvenem slovenskem polju znanega gosp. profesora F. Bradaška v letošnjem programu pod naslovom „*der Kampf des letzten Arpaden Andreas III. um seine Herrschaft, namentlich mit dem Hause Anjou, unter besonderer Berücksichtigung Kroatiens, Slavoniens und Dalmatiens 1280 — 1301*“. Kmalo na prvi strani se spozna mojster, in resnično brez kritične preiskave bi bil program le pena, tako je pa jedro!

Kar nas je malo smutilo, je to, da je program čisto nemški; bar kaj malega bi se bilo dalo hrvatski napisati, da bi se bilo vsaj na videz narodnim željam zadostilo, pa ne!

Iz Reke, 20. avgusta. J. Bilc. — Zadnjikrat sem bil Glasniku nekaj o šolah naznanil. Povedati vam moram danes, da bodo prihodnje leto v Reki glavne normalne šole vse v hervaškem jeziku osnovane; nemški in laški jezik se bo nek posebej, vsaki teden nek oliko ur učil. Gotovo je

to prav in pošteno, da se bo v šolah vse v maternem jeziku razlagalo. V Reki, v pravem hervaškem mestu, se je dozdej vse talijanski v nižjih šolah učilo, domači jezik se je pa zanemarjal, da je bilo joj. Hvala Bogu, da so nekteri modri, domorodni gospodje za nauk domačega jezika skerbeti začeli! — Željno pričakujemo naznanil iz slovenskih gimnazij, vidili bomo, ako se je povsod na koncu leta tudi po domače govorilo. Upamo, da bomo iz vsake gimnazije brali kak dopis v slovenskih listih.

Pri nas je silna suša, in sladka nada kmetova, da bo letos kaj več ko pretekle leta pridelal, je zginila, ker vse mu je zgorelo. Še večja suša pa, ko v reški okolici, pravijo, da je okoli Volovskega, Moščenic ino Lovrana. Če ravno skoraj vsak teden dežuje, pače vendar tako malo dežja, da vse nič ne zda suhi zemlji. In več ko šest tednov je preteklo, da se niso tla dobro namočile. Pri vsi ti silni suši ni vendar tako vroče, kakor druge leta. —

* Dr. Fr. Rački, kanonik v Rimu, se obrača v Nevenu do vseh rodoljubov, da naj njemu ali vredništvu „Nevena“ pošiljajo *latinske in hervaške listine*, posebno iz XVI. in XVII. stoletja, v obliki regest, ki jih on pripravlja za hervaško povestnico. Od vsake listine naj se zapiše leto, dan, mesto, kjer je pisana, ime, kdor jo je izdal in kratek obsežek.

* Grof Vladimir Platen, izdatelj spomenikov za polsko zgodovino, je storil predlog, da naj se postavi *Janu Długošu*, polskemu zgodopiscu iz XV. stoletja spomenik in da naj se izdajo tudi njegovi spisi latinski s polskim prevodom vred, da jih bo brati moglo tudi priprosto ljudstvo. V ta namen je daroval 1000 rubljev.

* V Poznanju je umerl Bredkrajcz, pisatelj nekoliko dramatičnih del v polskem jeziku. Da pripomore k povzdigi polske dramatične literature, je poleg „Gwiazdke“ v poslednji oporoki ustanovil, da naj se od njegovega premoženja dajejo vsakoletne obresti kot darilo pisatelju najboljšega dramatičnega dela v domačem jeziku.

* Razstava starinska, ki jo je napravilo učeno društvo v Krakovu, postaja od dneva do dneva bogateja. Vsaki dan prejema komisija nove pošiljatve starin in naznanila o rečeh, ki bodo v kratkem poslane. Bez pergamentnih spisov, kterih je že 500, se je nabralo okoli 1500 raznih starin, posebno veliko orožja iz starodavnih časov.

* Dne 31. julja je umerl kakor — naznanja Lumir — za mertudom Dr. *Jožef Mučkovski*, knjižničar in profesor literature in bibliografije na vseučilišču Jagielonskem v Krakovu. Med obilnimi njegovimi deli je posebno za Čehe imeniten spis o učenem Čehu *meštru Pavlovi iz Prage*, *sploh Židek imenovanem* in o njegovi preobširni knjigi „*viginti artium manuscriptum librum*“, kterega je l. 1838 izdal v latinskem jeziku.

* V sredo 28. julja je bil v Skalici pokopan Dr. *Jan Tvrdoň*, v poslednji dobi c. k. okrajni lekar. Bil je zmiraj zvest podpornik domače literature. Pred nekaj leti se je poskusil v nemški prestav „*Slavy dcery*“, ki je deloma tudi na svetlo prišla.

* 25. julja je bil od sv. patriarha Ramazotti-ga v Benetkah 32 letni mnih reda sv. Franciška, g. *Paskal Vučić*, za škofa v Pulati na Turškem posvečen, kamor se je bez odloga podal.

* Perva šola za žensko mladost je bila pred nedavnim v Petrogradu odperla. Ob enem so bili razglašeni tudi predpisi, kakó naj se napravljajo enake šole po drugih mestih ruskih. Doslej so bile v Rusii za ženski spol le privatne šole ali pensionati.

* Za spomnik ruskega pesnika *Šuhovski*-ga se je nabralo toliko dobrovoljnih prineskov, da je še ostalo 13000 rubljev. Iz tega zneska se bodo napravile štipendije za vseučilišče Moskovsko in za gimnazijo Tulsko.

* V Lipsku je umerl — kakor naznanjajo „slovenske noviny“ — eden naj imenitnejših ornithologov, *Fr. Avg. Thienemann* v 65. letu svoje starosti. On je dal na svetlo veliko delo o *pticah*, kteremu je pridjanih sto tabel obrazov tičjih jaje po raznih barvah. Ti obrazi so bili napravljene poleg velikanske njegove zbirke, ktera je štela 2000 gnezd, v njih pa 15.000 jajec raznih tičev, domačih in tujih.

* Ves vnet za omiko prostega ljudstva, je razpisal grof *Leonard Piniński* v *Czasu* darilo 200 gld. za najboljši spis v polskem jeziku. Obsegal naj bo 1. kratko polsko zgodovino do našega časa, skoz in skoz prav po domače zloženo 2. zemljopis cele zemlje in polske posebej, z 2 obrazoma in 3. kratko pripoved o plemenitih delih poljskih junakov do današnjih dni. Spisavec najboljšega dela je obvezan, ga dati na svitlo in ga ne prodajati dražje kakor po 2 gld. Grof mu pa nasproti obeta, da bo skoz pet let zaporedama od te knjige kupoval po 100 iztisov na leto in jih razdeloval učencom, kader stopijo iz šol, ktere je osnoval na svojih posestvih v vzhodni Galicii.

* Učeno društvo Poznansko je razpisalo darilo po 1000 tolarjev za najboljši: „*Zgodopis kmetijstva in razmer gospodarskih v stari Polski*“. Ta visoki znesek je društvu daroval grof Avgust Cieszkowski. — Ravno tako je izročil žl. *V. Siemiński* učenemu društvu Krakovskemu 2500 gld. na darila za razne razprave v polskem jeziku. Vsled tega je razpisalo štiri cene po 500 gld.

Prislovice Isterske.

(Poslal J. Volčič.)

Dobar ko luk brez kruha (malo dobar). — Još i kamik zgori, kako neče drevo. — Nečeš ti mene očerniti, ako se sam neočernim. — Dosta če do tamo daža v more pasti. — Zakerpaj, dok ti je manje hudo (raztergano). — Tebi je v kernu vetar (si srečan). — Ki kloštar mi kruha dava, valja da ga služim. — Mi smo od danas, ko rosa na travi. — Nepečaj se s hujim od sebe. — Janjčići gré več na bekariju (mesnico), nego voli (mladih ljudi več umre, kakor starih.) — Zatrubil

se kako néma. — Kade vrag jamu kopa, onde je vavék smutnja. -- Zéc je va gori, ražanj je pripravljen. — Zgorom zéc: vesela mi majka; zdolom zéc: puna zdela mesa. — Ni človek duh sveti (infalibel). — Bog napuni (Vergelt's Gott). — Ka promenjeva službu, nikdar berhana nima. — Dobro rabiš, dojdi i jutra (ako se kaj dobro ponese). — Kade ni otca, ni lonca. — Nikdar te ni doma, ko ni hudega beča (prevertan denar, vsak se ga želi znebiti). — Dobar ko krub, ki se je (prav dobar). — Nesreča ne ora, ne kopa, pa dobro živi. — Gosti té nam priti, aš se mačka na pragu liže. — Da bite srečan bil od vsih četiri strani, a peta z nebes. — Krava ni nikdar na ležeće vrat zlo-mila, nečeš ga ni ti. — Čul san siko i teko, ma nikdar ovako. — Drug stavlja persti med vrata (se v to meša).

Imenik častitih g. g. naročnikov.

177. J. Čibašek, kpl. v Wolfsbergu; 178. D. Udl, izgl. učn. v Jarenini; 179. J. Lukan, učn. v Glinjah; 180—81. J. Šolar, prof. in A. Marušič, kat. v Gorici; 182. A. Kacin, kpl. v Prebačini; 183. J. Komavec, učn. v Št. Andražu; 184. D. Gajšek, kpl. v Grizah; 185—186. S. Topolnik, fajm. in B. Burear, kpl. v Remšniku; 187—192. B. Sušnik, M. Bole, J. Jeralla, J. Murnik, T. Supan in J. Vidmar osmošolci v Ljubljani; 193. F. Petan, kpl. v Št. Mihelu; 194. M. Muršec, kpl. v Gomilici; 195. J. Skerta, mašn. v Št. Andražu; 196. M. Vodusek, opat v Celju; 197. J. Božič v Idrii; 198—99. T. Močnik in J. Štrucelj, dijaka v Novem mestu; 200. F. Remic, kpl. v Terstu; 201. J. Bucela, fajm. v Št. Jurju; 202. J. Jakopič, expos. v Rablu; 203. M. Hladnik, realn. učenik v Gorici; 204. Dr. H. E. Costa v Ljubljani; 205. G. Bertoncei, kur. v jetnišnici v Kopru; 206—7. J. Klemenčič, fajm. in A. Koželj, kpl. v Predloki; 208. F. Troha, fajm. v Kostaboni; 209. B. Valentin, fajm. v Dvoru; 210. J. Črnčič, duh. na Dunaju; 211—13. J. Vijanski, A. Ropotar, žup., in J. Stropnik polir v Valenju; 214. R. Koceli, kpl. v Šmartnu; 215. F. Vidmar, duh. v Bujah; 216. J. Starè, dij. v Reki; 217. F. Krajnc, kpl. v Marburgu; 218. J. Kovač, učn. v Lipaljivesi; 219. J. Novak, kpl. pri novi cerkvi; 220. A. Šajnik, pilar v Borovljah; 221. L. Dolenc, kpl. v Kamniku; 222. L. Selander, dn. koncip. v Reki; 223. J. Fink, kpl. v Dolini; 224. F. Ovsenek, kpl. v Podgorju; 225. J. Jagić, bogosl. v Zagrebu; 226. Dr. J. Šubic v Celju; 227—29. M. Pletersnik, J. Tanšek in F. Lipež, dijaki v Celju; 230. M. Sodia, fajm. pri sv. Janžu; 231. O. L. Bile svešč. kapuc. reda v Reki; 232. Dr. R. Razlag v Gradcu; 233. Lőwova kavarnica na Danaju; 234. Dr. V. Klun, prof. kupč. akademije na Dunaju; 235—36. J. Mencinger, modrosol. in J. Poklukar, pravnik na Dunaju; 237. J. Kranjčić, c. k. aktuar v sv. Ivanu; 238. J. Deželič, bgsol. v Zagrebu; 239. L. Pogačar, zgodnik v Hrenovicah; 240. F. Jančar, kpl. pri sv. Petru; 241. Št. Jež, kpl. v Radgoni; 242. A. Reic, dek. v Vidmu. 243—44. J. Verh, J. Sterbenc, V. Zarnik, V. Kermavner, J. Stritar in L. Mahnič, sluš. na vseučilišču Dunajskem; 249. F. Šrey, prof. na terezianski akad. na Dunaju; 250. P. Remic, fajm. pri sv. Lenartu; 251. J. Hafner, deh. v Kapli; 252. Dr. J. Levičnik, deh. v Št. Mohoru; 253. O. B. Vovk, gimn. vodja v Novem mestu; 254. J. Golja, kp. v Devinu; 255. J. Tevš, posestn. v Petrovaradinu; 256. F. Šrol, kpl. pri sv. Petru; 257. J. Biziak, dij. v Gorici; 258. M. Torkar, duh. pom. v Černomlji; 259. F. Teran kpl. v Ospu; 260. A. Zdešar, kpl. v Brezovici; 261. A. Kosov, šivar v Libelcih; 262. J. Hole, kpl. v Serdišču; 263. G. Kotzbeck, deh. v Marenbergu; 264. M. Klobasa, farm. na Muti; 265. Bl. Kersnik, fajm. v Loki; 266. J. Kastelic, fajm. v Kokri; 267—68. A. Potočnik in J. Gostiša, kpl. v Šmartnem. (Dalje.)

SLOVENIJA

Njegovi cesarski visokosti, presvitlemu careviču Rudolfu pervorojencu
in prestolnemu nasledniku

o Njegovem rojstvu

21. avgusta 1858.

Kviško sinovi, na bregih posavskih,
Kviško na bregih primorskih, podravskeih!
Avstrije glas po državi doní,
Z bliskom oznanja kaj dans se godí;
Čujte, radujte se vsi narodi,
Slava Bogú na višavah bodi;
Avstrii krasni se dedič rodí!

Radost neskončna vsa serca ogreva,
Vrisk od planine v planino odmeva;
Čujte veselo zvonjenje zvonov,
Čujte ponosno gromenje topov:
Praznik obhajamo Avstrijani,
S sercom in dušo vladarju vdani,
Bog Ga ohrani, Očeta rodóv!

Vremo Ti, novorojenec! k zibeli,
In se priklanjamó, Tebe veseli:
Dete preljubljeno, dete lepó,
Naj Ti preblažene leta tekó,
Sije na nebu Ti solnce jasno,
Slava naj diči Ti krono krasno!
Brani pravico z junaško rokó!

Val na skalovji razkaja se v pene:
Stali Ti homo ko skalnate stene,
Ako Ti sila krivična pretí;
Tvegamo za-Te življenje in krí! —
Čujte, radujte se vsi narodi,
Slava Bogú na višavah bodi;
Pervorojenca naj Bog nam živí!

Fr. Cegnar.